

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2019-046

21.1.2019

Zurich Insurance plc Norway Branch

TA - Næringsliv

Ansvar for rådgivningstjeneste – avtalt dekningsomfang.

I forbindelse med et større jernbaneprosjekt for utbygging av høyhastighetstog på Østlandet, etablerte to rådgivingsselskaper et felles selskap (sikrede) for å betjene Bane NOR som oppdragsgiver. Sikrede hadde behov for egen forsikring utover ordinær ansvarsforsikring for ansvar i forbindelse med prosjektet og tegnet konsulentansvarsforsikring hos selskapet. Sikredes risiko og innsats i første fase av prosjektet (plan- og reguleringsfase) var forholdsvis liten, mens det i fasen deretter (detaljprosjektering og oppfølging i byggetid) ville foreligge høyere risiko og innsats. Forsikringsdekningen skulle endres fortløpende i tråd med varslet behov. Den 15.2.18 varslers Bane Nor om påstått feilprosjektering for flere forhold i det pågående InterCity-prosjektet med bl.a. krav om erstatningsansvar. Selskapet avsto kravene da disse, etter selskapets oppfatning, ikke var omfattet av den avtalte ansvarsdekningen. Nemndas flertall kom til at kravene ikke var dekningsmessige.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes ansvarsforsikring.

I forbindelse med et større jernbaneprosjekt for utbygging av høyhastighetstog på Østlandet (InterCity), etablerte to rådgivingsselskaper sikrede som et felles selskap for å betjene oppdragsgiveren Bane NOR (heretter oppdragsgiver), tidligere Jernbaneverket.

Selskapet hadde behov for egen forsikring utover ordinær ansvarsforsikring, og forsikringen skulle dekke to ulike prosjekter (banestrekninger) hos sikrede. Risiko og innsats i den første fasen av prosjektene (plan- og reguleringsfase) var forholdsvis liten, mens det i fasene deretter (detaljprosjektering og oppfølging i byggetid) forelå betydelig høyere risiko og innsats fra sikrede. Ved hjelp av forsikringsmegler ble forsikring så tegnet hos selskapet, og forsikringsbevis ble utstedt 8.7.15 med forsikringstid fra 1.3.15–29.2.16. Avtalen ble videre forlenget med forsikringsperiode fra 1.3.17 til 28.2.18, ved fornyelse utstedt 6.3.17.

Av forsikringsbeviset utstedt 6.3.17 fremgår det under "Forsikret virksomhet" at forsikringen omfatter:

Arkitekttjenester, vedrørende detaljreguleringsplan Inter City; M., og S. – L., for Jernbaneverket

Sikrede har i klagen til Finansklagenemnda anført følgende om forsikringsdekningen:

Som følge av trinnvis utvikling av prosjektet og risikoen, ble det tilbudt en dekning for den første fasen (plan- og regulering) som var tilpasset aktivitet og risiko fra (selskapets) side. Avtalen var at dekningen skulle vurderes etter hvert som prosjektet og behovet utviklet seg. Det videre arbeidet for Bane Nor skulle utløses av opsjoner fra Bane Nors side - det var derfor heller ikke behov for forsikringsdekning for de neste fasene før opsjonene ble uløst. (Sikrede) skulle varsle (selskapet) ved utløsning av opsjoner slik at forsikringsdekningen hele tiden ble tilpasset utviklingen og risikoen i prosjektet.

I mars 2016 ble videre opsjoner for InterCity M.-S. utløst. Disse opsjonene arbeider sikrede på fremdeles (2018), og det er opplyst fra prosjektledelsen at eventuelt nye opsjoner ikke vil bli utløst før i 2019. Dersom disse blir utløst må det påregnes at prosjektet vil pågå til 2024 med behov for tilstrekkelig forsikringsdekning frem til det.

Varsel til selskapet om økt forsikringsbehov ble sendt 6.3.16, og selskapet ba om tilleggsinformasjon om prosjektet, noe som ble sendt selskapet 18.4.16. Sikrede og selskapet hadde et møte 7.11.16 for å gjennomgå ansvarsforholdet. Sikrede har i klagen til Finansklagenemnda anført følgende om møtets innhold:

(Selskapet) bekreftet igjen at det forelå tilstrekkelig forsikringsdekning og varsling fra (sikrede) som forutsatt vedrørende opsjonene beskrevet ovenfor. I dette møtet ble prosjektet diskutert i sin helhet og de ulike fasene gjennomgått uten at (selskapet) hadde innsigelser eller forbehold.

Megler skrev i e-post av 10.11.16 "Fra (selskapet):" og listet i kursiv opp en oppsummering fra møtet. Endelig oppsummering fremgikk av e-post av 21.11.16 fra selskapet. Sistnevnte e-post lød:

I samsvar med tilbakemelding er første setning endret ("reguleringsplanen" byttet ut med "planleggingen" for å presisere forsikret virksomhet.

- Avklart at forsikringen dekker rådgivning i forbindelse med planleggingen av InterCity prosjektet, og at dekningen er tilstrekkelig for kunden.

- InterCity prosjektet: Det ble avklart at (sikrede) kun vil være involvert som rådgivere for InterCity strekningene, M., og D.-banen (S.- H.- L..)

- Rådgiveroppdragene vil alltid være på "design" stadiet, og vil vare helt til oppfølging i byggefasen.

- (Sikrede) vil kun forholde seg til Jernbaneverket (oppdragsgiver for InterCity prosjektet)

- En årsforsikring, som fornyes årlig anses fortsatt å være den beste løsningen.

- Det ble poengtert at det er viktig at (selskapet) blir informert om videre fremgang/omfang av prosjektet med tanke på eksponering/premie.

Gi beskjed om du har behov for noe ytterligere.

Endringen fra "reguleringsplanen" til "planleggingen av InterCity prosjektet" var foranlediget av at megler i sin e-post av 10.11.16 kommenterte at *"Hva mener med reguleringsplanen her? det kan motsi det som står under? eller?"*, noe sikrede i e-post av 11.11.16 besvarte:

Enig med H.s spørsmål.

Kan det være like greit å endre ordet «reguleringsplanen» med ordet "planleggingen" i (megler) sin første setning, og ev i dokumentene? Sann vi og planleggingsbransjen bruker ordet reguleringsplan er det veldig definert og konkret, mens IC-oppdraget har både utredninger, forprosjekt, kommunedelplan og byggeplan i tillegg til reguleringsplan. Det viktige er som ble avklart på møtet, og som står i teksten under, at vi hele tiden jobber for Jernbaneverket.

Selskapet har i sitt tilsvarende svar til Finansklagenemnda anført om endringen at:

Bakgrunnen for dette var at IC-oppdraget hadde utredninger, forprosjekt, kommunedelplan og byggeplan i tillegg til reguleringsplan.

Endringen ble akseptert i e-post fra (selskapet) av 21.11.16 kl. 14:10, vedlegg 3 til klagen.

Dette innebar ikke at forsikret virksomhet endret karakter på en slik måte at også detaljplanlegging og ingeniørrådgivning skulle inkluderes i dekningen/forsikret virksomhet. Dette ville i så fall ha hatt stor betydning for premien på dekningen.

Oppdragsgiver varslet sikrede 15.2.18 om påstått feilprosjektering for flere forhold i prosjektet InterCity M.-S. med bl.a. krav om erstatningsansvar med anslått totalbeløp på ca. kr 1 000 000.

Sikrede varslet selskapet om dette 26.2.18, og selskapet svarte i e-post av samme dag at det satte skadedato til 18.9.17 og videre bl.a. følgende:

Når jeg ser på forsikringen som sådan, er denne tegnet for rådgivning i forbindelse med reguleringsplan. Fra forsikringsbeviset hitsettes:

"Forsikret virksomhet Arkitekttjenester ,vedrørende detaljreguleringsplan Inter City; M., og S. – L., for Jernbaneverket"

Det fremstår for meg som om de krav og reklamasjoner som er fremsatt fra BN er knyttet til annen type rådgivning.

Vi kan ikke se å ha mottatt noe informasjon om at prosjektet har gått over i en annen fase, og at dette eventuelt skulle medføre et annet forsikringsbehov enn det som var avtalt opprinnelig.

Fint om dere også kan kommentere dette, slik at vi får avklart så tidlig som mulig om rådgivningen i forhold til fremsatte krav/reklamasjoner i det hele tatt faller inn under forsikret virksomhet.

Sikrede svarte selskapet 4.6.18 at:

For ordnes skyld bemerkes at (sikrede) er uenig i at forsikringen ikke gir dekning for meldte krav, slik det påstås under. Vi vil komme tilbake til dette.

Det aktuelle forsikringsbeviset på skadetidspunktet 18.9.17 hadde følgende angivelse under "Forsikret virksomhet":

Arkitekttjenester, vedrørende detaljreguleringsplan Inter City; M., og S. – L., for Jernbaneverket

Det er ikke fremlagt dokumentasjon for sekretariatet på noen etterfølgende korrespondanse før sikrede klaget inn selskapet til Finansklagenemnda 19.6.18.

Sikrede krever erstatning for feilprosjektering varslet av oppdragsgiver. Hele poenget med denne tilleggsforsikringen var at dekningen skulle eskalere i takt med økt aktivitet og større risiko, og forsikringsdekningen var etablert som følge av et forslag fra selskapet. Alle prosedyrer selskapet initierte om varsling og oversendelse av informasjon ble fulgt hele tiden.

Selskapet er forpliktet til å oppfylle vilkårene som er avtalt for forsikringen slik at det eksisterer tilstrekkelig dekning helt til prosjektet blir avsluttet. Hva gjaldt endringen av oppsummeringen fra møtet 7.11.16 så fremgikk det tydelig av e-posten datert 11.11.16 fra sikrede at prosjektet nå også skulle arbeide med "byggeplan". Begrepet "byggeplan" innebærer detaljprosjektering, og det er vanskelig å forstå at ikke selskapet har oppfattet dette eller ikke forstått begrepet.

Sikrede fremholder også at de, etter møtet med selskapet 7.11.16, hadde all grunn til å regne med at tilstrekkelig dekning var etablert fra selskapets side.

Selskapet avviser ansvar og anfører at kravene som er fremmet gjelder virksomhet som ikke er omfattet av den forsikrede virksomheten. Etter møtet mellom sikrede og selskapet i november 2016 ble det ikke gitt opplysninger om fremgang/omfang av prosjektet med tanke på eksponering/premie, slik at man for kravene fra oppdragsgiver må forholde seg til avtalen som ble inngått og som omfattet arkitekttjenester for planleggingsfasen.

Så lenge dialogen mellom partene i løpet av 2016 ikke resulterte i en konkret innlemming av ingeniørrådgivning og detaljprosjektering i forsikringen, og den felles avklaring man hadde i møtet i november 2016 heller ikke ga grunnlag for at dette skal ha blitt avtalt, må det være klart at de krav som er fremmet mot sikrede fra oppdragsgiver ikke er omfattet av den forsikrede virksomhet, da kravene i hovedsak baserer seg på detaljprosjektering, og da også fra rådgivende ingeniører. Hvis sikrede var av den oppfatning at man ønsket noe annet enn det som ble avklart i møtet i november 2016, var det all mulig grunn til å følge opp dette i etterkant, og i alle fall senest i forbindelse med fornyelsen 1.3.17, da forsikringen ble utstedt i uendret form og uendret premie.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for de fremsatte erstatningskrav.

Flertallet, Wilhelmsen, Stiansen og Vøien, bemerker:

Flertallet mener selskapet må gis medhold.

Sikredes forsikringsbevis gjeldende for skadetidspunktet 18.9.17 har overskriften "Konsulentansvarsforsikring for rådgivende ingeniører – og arkitekter". Deretter heter det under "Forsikret virksomhet":

Arkitekttjenester, vedrørende detaljreguleringsplan Inter City; M., og S. – L., for Jernbaneverket

Flertallet forstår beviset slik at overskriften refererer til den generelle forsikringen sikrede har tegnet, jf. også at beviset på s. 2 sier "Alminnelige vilkår – ZN – Konsulentansvarsforsikring for rådgivende ingeniører og arkitektbedrifter", mens angivelsen av "Forsikret virksomhet" definerer den virksomheten som er forsikret i den individuelle kontrakten.

Oppdragsgiver varslet sikrede 15.2.18 om påstått feilprosjektering for flere forhold i prosjektet InterCity M.-S. med bl.a. krav om erstatningsansvar med anslått totalbeløp på ca. kr 1 000 000. Flertallet forstår situasjonen slik at feilprosjekteringene gjelder detaljplanlegging og ingeniørrådgivning. Det er uklart for nemnda hva som ligger i "detaljplanlegging" i forhold til sikredes forsikring som omfatter "detaljreguleringsplan" og "planlegging". Flertallet forstår imidlertid situasjonen slik at kravet om feilprosjektering omfatter ingeniørtjenester, og dette er i utgangspunktet en annen type virksomhet enn det som er angitt i forsikringsbeviset.

Flertallet kan ikke se at endringen av ordet "reguleringsplanen" til ordet "planleggingen" tilsier at den forsikrede virksomheten endrer karakter fra arkitektvirksomhet til virksomhet som rådgivende ingeniør. Ordet "reguleringsplan" refererer normalt til en plan etter plan og bygningsloven som kommunen er ansvarlig for. Ordet "planlegging" er mye videre og inkluderer utredninger, forprosjekt, kommunedelplan og byggeplan i tillegg til reguleringsplan. Endringen gjelder imidlertid hvilke deler av prosessen rådgivningen var relatert til, ikke karakteren av selve virksomheten.

Flertallet kan heller ikke se at den fremlagte e-postkorrespondansen og møtereferatet ga selskapet en særskilt oppfordring til å undersøke om sikredes virksomhet i forbindelse med de aktuelle prosjektene var i tråd med den avtalte forsikringsdekningen. Ordet "detaljprosjektering" fremgår i e-post korrespondansen, men som nevnt er det uklart for flertallet hva som ligger i dette. Det fremgår ikke at det dreier seg om ingeniørtjenester, og hvis sikrede mente at ingeniørtjenester skulle være omfattet burde dette vært spesifisert tydeligere. Sikrede er en profesjonell part, og han var også bistått av forsikringsmegler under prosessen. Selskapet måtte da kunne forvente at forsikringsbehovet ble tilstrekkelig presisert.

Utgangspunktet er også at sikrede har plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere dersom avtalen ikke svarer til forventningene/forsikringsbehovet. Når sikrede er bistått av megler er det vanskelig å se noen grunn til en annen løsning. Flertallet forstår også saken slik at forsikring for rådgivende ingeniører tilsier en øket risiko og en høyere forsikringspremie. Selskapet ville derfor i utgangspunktet være tjent med en slik endring i forsikringens omfang, mens sikredes interesse var å holde premien nede. Også ut fra dette perspektivet er det nærliggende at risikoen for at forsikringsbeviset stemmer med sikredes forsikringsbehov ligger hos sikrede. Flertallet henviser i den forbindelse til Bull, Forsikringsrett s. 146 hvor det fremgår at vederlagets størrelse og muligheten for forskjellige forsikringsalternativer er et relevant tolkningsmoment.

Flertallet mener derfor selskapet ikke er ansvarlig for ingeniørvirksomhet.

Mindretallet, Schei og Pihlstrøm, bemerker:

Mindretallet gir klager medhold, og vil bemerke at selskapet har utstedt et forsikringsbevis med overskriften "Konsulentansvarsforsikring for rådgivende ingeniører- og arkitekter". Isolert sett gir overskriften sikrede en viss forventning om dekning. På den annen side er forsikret virksomhet angitt som "Arkitekttjenester, vedrørende detaljreguleringsplan ...". Korrespondansen mellom partene over tid viser imidlertid at det er mer enn arkitekters arbeid hos sikrede som skal være omfattet av avtalt dekning. I e-post av 18.5.16 skrev sikrede til selskapet at det fremover ville være detaljprosjektering. Selskapet besvarte e-posten med spørsmål om omfanget av detaljprosjekteringen og fikk svar på det. Mindretallet legger til grunn at detaljprosjektering også er dekket av "byggeplan" som partene i møtet i november 2016 var enige om skulle omfattes, og som var en av årsakene til at "reguleringsplanen" i selskapets oppsummering av møtet ble endret til "planleggingen". Etter mindretallets syn er dermed forsikret virksomhet utvidet til å dekke klagers krav. Mindretallet mener forsikringsselskapet må bære risikoen for at de eventuelt ikke har skjønnet hva de har forsikret.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Trine Vøien (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Eva Schei (næringsrepresentant).